

Barnekomiteens bekymring for norsk barnevern i 2018. Hva nå?

Christian B. Sørensen, Sjumilsstegets konferanse, Lillestrøm 12. oktober 2018

富嶽三十六景 神奈川沖
波裏

江戶 葛飾 富田

Rettslig bakteppe 1: Rett til omsorg og beskyttelse

- Art. 19: Barnets rett til **beskyttelse** mot alle former for vold, omsorgssvikt og misbruk
 - Pålegger statene å ha en form for barnevern
 - Ingen inngrepshjemmel (en absolutt rettighet)
 - Generell kommentar nr. 13
- Art 3 nr. 2: Barnets rett til den beskyttelse og **omsorg** som er nødvendig for barnets trivsel

Rettslig bakteppe 2: familielivet er vernet i barnekonvensjonen

- Fortalen:

«- ... som erkjenner at barn bør vokse opp i et familiemiljø, i en atmosfære av glede, kjærlighet og forståelse for å sikre full og harmonisk utvikling av deres personlighet,
- ... barn bør vokse opp i et familiemiljø, i en atmosfære av glede, kjærlighet og forståelse for å sikre full og harmonisk utvikling av deres personlighet»

- Art. 18 og 27: Staten skal bistå familiene
- Art. 16: Barnets rett til familieliv
- Art. 9: Barns rett til å ikke å bli adskilt fra sine foreldre
- Art. 3 nr. 1, jf. Generell kommentar nr. 14 avsn. 58-70

... barns rett til å ikke å bli adskilt fra sine foreldre

- Materielle vilkår for omsorgsovertakelse (art. 9 nr. 1)
 - må være **nødvendig** ut fra **barnets beste**, bl.a. ved mishandling og omsorgssvikt
 - Krav til lovhjemmel og kompetent beslutningsorgan
- Prosessuelle garantier:
 - Alle parter skal ha mulighet til å delta (art. 9 nr. 2)
 - Barnets rett til å bli hørt, art. 12
 - Sak må være tilstrekkelig opplyst av kvalifiserte fagfolk, GK nr. 13.
- Rett til direkte kontakt (samvær) etter en omsorgsovertakelse, med mindre det er i strid med **barnets beste** (9 nr. 3)

Barnekomiteens merknader til Norge 2018 - oversikt.

- «Children deprived of a family environment» utpekt som ett av seks områder hvor det er presserende at det settes inn tiltak
- Andre saksspesifikke merknader også relevant, selv om barnevernet ikke nevnes eksplisitt, herunder:
 - «Abuse and neglect»
 - «Mental health»
- Generelle punkter om barnets beste og barnets mening

Forebygging av omsorgssvikt, art. 19 m.fl.

- Komiteen fornøyd med mange lovmessige og politiske tiltak, men barnevern nevnes ikke
- Noe relevant under «Abuse and neglect», avsn. 16 (a):

“Increase its efforts to promote positive, non-violent and participatory forms of child-rearing and discipline, with the cooperation of the media and by offering information sessions for parents and parents-to-be on that topic and on the illegality of violence against children”

Nærmere om bekymringene for barnevernet (avsn. 20) og de korresponderende anbefalingene (avsn 21)

- Barnekomiteen minner innledningsvis resolusjonen «Guidelines for the Alternative Care of Children (2009)», og fremhever generelt at fattigdom aldri må være hovedgrunn for omsorgsovertakelse
- Se også Generell kommentar nr. 14 avsn. 60 og EMD for eksempel i RMS mot Spania (2013), avsn. 84.

... Generell bekymring for at plasseringer av barn ikke alltid er til barnets beste

- Tre anbefalinger (21 a):

i) Reviewing the current practices relating to out-of-home placements, deprivation of parental rights and limitation of contact rights with a view to ensuring that such drastic steps are only used as measures of last resort, are based on the needs and best interests of the child and are subject to adequate safeguards, with a particular emphasis on children of Roma families, who, it seems, are being separated from their families with disproportionate frequency;

ii) Ensuring that all municipalities follow the same criteria regarding out-of-home placements;

ii) Providing parents with the necessary support to avoid separation from their children;

...omsorgsovertakelser -Eksempler på problemstillinger:

- Riktig forståelse og anvendelse av «barnets beste» (se lysbilde 17-18)?
- For vid lovhjemmel?
- For lav terskel?
- Behov for nasjonale retningslinjer for undersøkelser?
- Tilstrekkelig og riktig kompetanse hos barnevernsansatte?
- Hvordan barn høres, og hvordan det påvirker valg av tiltak
- Hvordan foreldre og annen familie innvolveres, og hvordan det påvirker valg av tiltak
- Tilfredsstillende saksutredning når sak kommer opp for fylkesnemndene (og domstolene), f.eks. grunnlag for omsorgsovertakelse, plasseringssted og plan for samvær/kontakt?
- Er saksbehandlingen i barneverntjenestene og fylkesnemndene for prosedyreorientert?

... særlig bekymring for barn av minoriteter

- Anbefaling (f): Take the measures necessary, including adequate training of personnel, to ensure that children belonging to an indigenous or national minority group who are placed in alternative care learn about and maintain their **connection to their native culture**
- Anbefaling (g): **Improve communication and information** exchange between child welfare services and families, in particular migrant families

... særlig bekymring for adskillelse av søsken

- Seks av ti søsken splittes ved plassering (NOVA rapport 11/2017)
- Anbefaling (d): Ensure that siblings are not separated when placed in alternative care
- Søsken har også rett til familieliv, også anerkjent av EMD, se f.eks. Moustaquim mot Belgia (1991) avsn. 36.
- EMD i Olsson mot Sverige (1988) avsn. 81:
 - It is true that regular contacts were maintained between Helena and Thomas, but the reasons given by the Government for not placing them together ...are not convincing.

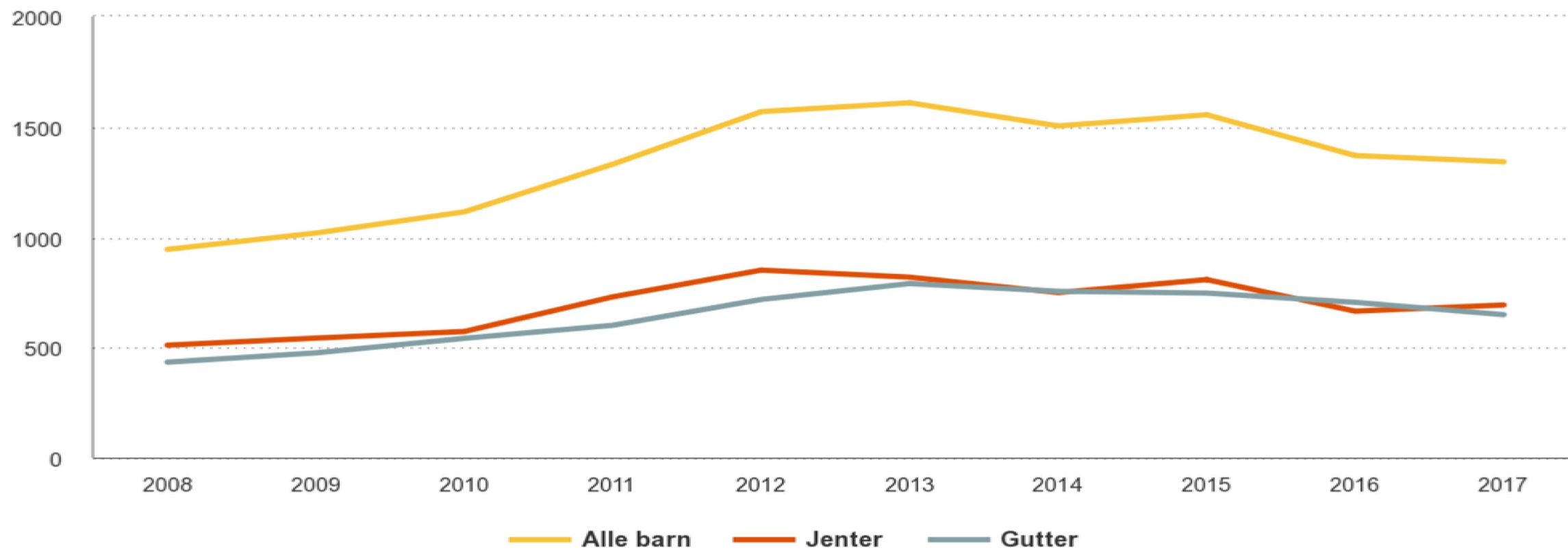

... særlig bekymring for akuttsaker

www.bufdir.no:

Antall barn og unge 0-17 år med et akutt plasseringsvedtak i løpet av året, etter kjønn.
2008-2017

Kilde: Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker, SSB Folkemengde

anbefalinger for akuttsaker

- Anbefaling b: Review the procedures for removing children in emergency cases and provide for a more sensitive approach, ensure that no form of coercion is used and provide regular training to relevant professionals in that regard
- Anbefaling c: Conduct research on the reasons behind the significant disparities among counties regarding children subjected to alternative care measures and emergency placements

Generell anbefaling om «barnets beste»

13. The Committee, with reference to its **general comment No. 14 (2013)** on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration, recommends that the State party strengthen its efforts to:

- (a) Establish **clear criteria** regarding the best interests of the child for all authorities that take decisions affecting children;
- (b) Ensure that this right is **appropriately integrated and consistently interpreted and applied** in all legislative, administrative and judicial proceedings and decisions, as well as in all policies, programmes, projects and international cooperation relevant to and having an impact on children.

... Noen utfordringer for anvendelsen av «barnets beste»

- Bvl § 4-1 - NOU 2012: 5 – generell kommentar nr. 14/NOU 2016: 16 (§ 3 tredje ledd)
- For snever forståelse av «barnets beste» i praksis? Hva med identitet, barnets synspunkter, språk, etnisitet, religion, kultur, familie m.m.? Jansen mot Norge (2018)
- «Barnets beste» som saksbehandlings regel. Jansen mot Norge (2018). Endringer i barnevernloven 1. juli 2018
- «Barnets beste» anerkjent som en selvstendig rettighet i norsk rett?

Generelle anbefaling om barnets mening

14. While noting with appreciation that the State party's **legal framework** is, to a large extent, in line with the principles enshrined in article 12 of the Convention, the Committee recommends that the State party:

- (a) Increase its efforts to strengthen **compliance in practice** with the child's right to be heard, in particular with regard to **children who are more vulnerable** to exclusion in this regard...;
- (b) Ensure that relevant professionals are **regularly trained** on implementing an age-appropriate, meaningful and empowered participation;
- (c) ...;
- (d) ensure that children are given the **possibility to be heard individually** in all instances in all cases affecting them;

A photograph of three children lying on their backs on a lush green lawn. The child in the foreground is wearing blue jeans and has their feet raised and crossed at the ankles. The other two children are lying further back, also on their backs, wearing light-colored shirts and blue shorts. The background is a soft-focus green field with trees in the distance.

Avsn 20: «The Committee, while noting with appreciation the efforts made by the State party, in particular through its child welfare services, to ensure that each child grows up in an environment that is safe and conducive to healthy development, is concerned about...»